

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
PRIIT PIKAMÄE
14 päivänä toukokuuta 2020¹

Asia C-235/19

**United Biscuits (Pensions Trustees) Limited ja
United Biscuits Pension Investments Limited
vastaan
Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs**

(Ennakkoratkaisupyyntö – Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Englannin ja Walesin ylioikeus (siviiliasioiden osasto), Yhdistynyt kuningaskunta))

Ennakkoratkaisupyyntö – Arvonlisävero – Direktiivi 2006/112/EY – 135 artiklan 1 kohdan a alakohta – Vakuutustoimintaa koskeva vapautus – Omaisuudenhoitajien edunvalvojalle suorittamat eläkerahastojen hallinnointipalvelut – Ammatillinen eläkejärjestelmä – Aiempi kansallinen verokäytäntö, jossa erotetaan toisistaan yhtiöt, joilla on rahoitusalan sääntelyviranomaisten antama toimilupa harjoittaa vakuutusliiketoimintaa, ja yhtiöt, joilla ei ole tällaista toimilupaa

1. Court of Appealin (England & Wales) (Civil Division) (Englannin ja Walesin ylioikeus (siviiliasioiden osasto), Yhdistynyt kuningaskunta) käsiteltäväksi nyt saatettu oikeusriita, jossa asianosaisina ovat United Biscuits (UK) Ltd:n ammatillisen eläkejärjestelmän edunvalvojat ja Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs (Yhdistyneen kuningaskunnan vero- ja tulliviranomainen), koskee sijoitusten hallinnointipalvelujen suorittamista kyseisen yhtiön eläkejärjestelmän hallinnoimiseksi ja näiden palvelujen luokittelua arvonlisäverotusta varten.

2. Pääasian kantajat ovat United Biscuits (Pension Trustees) Ltd ja UB Pension Investments Ltd, joista edellinen on edunvalvojana United Biscuits (UK) Ltd:n työntekijöitä varten perustetussa ammatillisessa eläkejärjestelmässä ja jälkimmäinen kyseisen yhtiön entisessä kollektiivisessa sijoitusrahastossa UB Pension Investment Fundissa, johon eläkejärjestelmän varat sijoitettiin vuosien 1989 ja 2006 välisenä aikana.

3. Tässä asiassa nousee esiin kysymys siitä, voidaanko kyseiseen eläkejärjestelmään suoritettujen sijoitusten hallinnointipalvelut luokitella kuudennen direktiivin 77/388/ETY² (jäljempänä kuudes direktiivi) 13 artiklan B kohdan a alakohdassa ja direktiivin 2006/112/EY³ 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuksi vakuutustoiminnaksi ja voidaanko ne tällä perusteella vapauttaa arvonlisäverosta.

¹ Alkuperäinen kieli: ranska.

² Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste – 17.5.1977 annettu kuudes neuvoston direktiivi (EYVL 1977, L 145, s. 1).

³ Yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28.11.2006 annettu neuvoston direktiivi (EUVL 2006, L 347, s. 1).

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Unionin oikeus

1. Arvonlisäverolainsäädäntö

4. Direktiivin 2006/112 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan arvonlisäveroa on suoritettava ”verovelvollisen tässä ominaisuudessaan jäsenvaltion alueella suorittamasta vastikkeellisesta palvelujen suorituksesta”.

5. Tämä säännös vastaa kuudennen direktiivin 2 artiklan 1 alakohtaa, jota sovellettiin 31.12.2006 saakka.

6. Direktiivin 2006/112 IX osaston, jonka otsikko on ”Vapautukset”, 1 luvussa, jonka otsikko on ”Yleiset säännökset”, olevassa 131 artiklassa, jossa toistetaan samankaltaista sanamuotoa käyttäen kuudennen direktiivin 15 artiklan ensimmäinen virke, säädetään seuraavaa:

”Jäljempänä 2–9 luvussa säädettyjä vapautuksia sovelletaan rajoittamatta muiden yhteisön säännösten soveltamista ja noudattaen jäsenvaltioiden vahvistamia edellytyksiä mainittujen vapautusten oikean ja selkeän soveltamisen varmistamiseksi ja kaikenlaisten petosten, verojen kiertämisen ja väärinkäytösten estämiseksi.”

7. Kyseisen direktiivin 2006/112 IX osaston 3 luvussa, jonka otsikko on ”Muiden toimintojen vapautukset”, olevan 135 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on vapautettava verosta seuraavat liiketoimet:

a) vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnat, mukaan lukien näihin liiketoimiin liittyvät vakuutusvälittäjän ja vakuutusasiamiehen palvelujen suoritukset;

– –”

8. Kyseinen säännös vastaa kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan a alakohtaa, jota sovellettiin 31.12.2006 saakka.

2. Vakuutuslainsäädäntö

a) Ensimmäinen vahinkovakuutusdirektiivi

9. Muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 24.7.1973 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 73/239/ETY⁴, sellaisena kuin se on muutettuna 10.12.1984 annetulla neuvoston direktiivillä 84/641/ETY⁵ (jäljempänä ensimmäinen vahinkovakuutusdirektiivi), liitteessä säädettiin seuraavaa:

”A. Riskien luokittelu vakuutusluokittain

– –

⁴ EYVL 1973, L 228, s. 3.

⁵ EYVL 1984, L 339, s. 21.

18. Apu

Niille henkilöille annettava apu, jotka joutuvat vaikeuksiin ollessaan matkoilla, poissa kotoaan tai poissa pysyvältä asuinpaikaltaan.”

b) Ensimmäinen henkivakuutusdirektiivi

10. Henkivakuutuksen ensivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 5.3.1979 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 79/267/ETY⁶, sellaisena kuin se on muutettuna 5.3.2002 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2002/12/EY⁷ (jäljempänä ensimmäinen henkivakuutusdirektiivi), 1 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”Tämä direktiivi koskee niiden yritysten ensivakuutustoiminnan aloittamista ja harjoittamista, jotka ovat sijoittautuneet tai jotka aikovat sijoittautua jäsenvaltioon, harjoittaakseen jäljempänä määriteltyä toimintaa:

1. Seuraavat vakuutusliikkeen lajit, kun niitä harjoitetaan sopimusperusteisesti:
 - a) henkivakuutus – –;
 - b) elinkorot;
 - c) henkivakuutusyritysten harjoittama lisävakuutus – –;
 - d) Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa harjoitettava pysyvä sairausvakuutus, jota ei voida irtisanoa (‘permanent health insurance’).
2. Seuraava toiminta, milloin se on sopimusperusteista, jos sen valvonta kuuluu niille hallintoviranomaisille, jotka ovat vastuussa yksityisvakuutuksen valvonnasta:

– –

- c) ryhmäläkerahastojen hoitaminen, eli toiminta, joka käsittää kyseisen yrityksen kohdalla sijoitusten ja erityisesti sellaisten laitosten rahastojen varojen hoitamisen, jotka suorittavat maksuja kuoleman tai eloon jäämisen johdosta tai toiminnan lakkaamisen tai supistumisen sattuessa;
- d) c alakohdassa tarkoitettu toiminta, jos siihen liittyy joko pääoman säilymisen tai vähimmäiskoron maksamisen vakuutus;

– –”

11. Ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 7 artiklan 2 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Toimilupa on myönnettävä tiettyä vakuutusluokkaa varten. Luokittelu on liitteessä. Toimiluvan on katettava koko luokka, jollei hakija halua kattaa vain osaa luokkaan liittyvistä riskeistä.”

6 EYVL 1979, L 63, s. 1.

7 EYVL 2002, L 77, s. 11.

12. Mainitun direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Kotijäsenvaltion on vaadittava, että vakuutusyrietykset, jotka hakevat toimilupaa:

--

b) rajoittavat välittömästi liiketoimintansa tässä direktiivissä tarkoitettuun vakuutusliikkeeseen ja siitä välittömästi johtuvaan liiketoimintaan lukuun ottamatta muita kaupallisia liiketoimia”.

13. Saman direktiivin liitteessä oli luettelo, jonka otsikko oli ”Vakuutusluokat” ja jonka VII kohdassa mainittiin ”ryhmäeläkerahastojen hoitaminen, jota tarkoitetaan 1 artiklan 2 alakohdan c ja d alakohdassa”.

14. Ensimmäinen henkivakuutusdirektiivi kumottiin ja korvattiin henkivakuutuksesta 5.11.2002 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2002/83/EY⁸ (jäljempänä direktiivi 2002/83). Direktiivin 2002/83 2 artiklassa toistettiin ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 1 artiklan säännökset. Direktiivin 2002/83 5 artiklan 2 kohdassa toistettiin ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 7 artiklan 2 kohdan sanamuoto. Direktiivin 2002/83 liitteen I otsikko oli ”Vakuutusluokat”, ja sen VII kohdassa mainittiin ”ryhmäeläkerahastojen hoitaminen, jota tarkoitetaan 2 artiklan 2 alakohdan c ja d alakohdassa”.

15. Direktiivi 2002/83 puolestaan kumottiin ja korvattiin vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvensi II) 25.11.2009 annetulla direktiivillä 2009/138/EY⁹ (jäljempänä Solvenssi II -direktiivi). Viimeksi mainitun direktiivin 2 artiklan 3 kohdassa toistetaan ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 1 artiklan sisältö olennaisilta osin samanlaisin sanamuodoin. Solvenssi II -direktiivin 15 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jollei 14 artiklasta muuta johdu, toimilupa myönnetään liitteessä I olevassa A osassa tai liitteessä II lueteltua ensivakuutuksen tiettyä luokkaa varten. Se kattaa koko luokan, jollei hakija halua kattaa kuin osan kyseiseen luokkaan kuuluvista riskeistä.”

16. Solvenssi II -direktiivin liitteessä II, jonka otsikko on ”Henkivakuutusluokat”, olevassa VII kohdassa mainitaan ”ryhmäeläkerahastojen hoitaminen, jota tarkoitetaan 2 artiklan 3 kohdan b alakohdan iii ja iv alakohdassa”.

B Yhdistyneen kuningaskunnan oikeus

17. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että vakuutusyhtiöiden toimilupia koskevan Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan eläkerahastojen hallinnointipalvelujen tarjoaminen, myös ennalta määritettyä etuutta koskeville ammatillisille eläkejärjestelmille, kuului ”vakuutusliiketoiminnan” luokkaan silloin, kun nämä palvelut suoritti vakuutuksenantaja, joka harjoitti muutoin vakuutusliiketoimintaa. Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautuneen vakuutuksenantajan, jolla oli toimilupa, valvonta kuului siten ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 1 artiklan 2 kohdan sanamuodon mukaisesti ”niille hallintoviranomaisille, jotka ovat vastuussa yksityisvakuutuksen valvonnasta”. Muu kuin vakuutuksenantaja ei tarvinnut tällaista toimilupaa tarjotakseen eläkerahastojen hallinnointipalveluja, myös niitä, jotka liittyvät etuusperusteisiin (ts. defined benefit -tyyppisiin) ammatillisiin eläkejärjestelmiin. Muu kuin vakuutuksenantaja tarvitsi toimiluvan tarjotakseen näitä palveluja muun lainsäädännön nojalla.

8 EYVL 2002, L 345, s. 1.

9 EUVL 2009, L 335, s. 1.

18. Unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee eläkerahastojen hallinnointipalveluihin liittyvän arvonlisäveron osalta, että Yhdistyneen kuningaskunnan veroviranomainen sovelsi kyseisenä ajanjaksona arvonlisäveroa eri tavalla sen mukaan, tarjosivatko palveluja vakuutuksenantajat vai muut kuin vakuutuksenantajat. Ennen 1.1.2005 tämä erilainen kohtelu johtui lain säännöksistä, joissa vakuutustoimintaa koskevaa vapautusta sovellettiin ainoastaan sellaisiin palvelujen suorittajiin, joilla oli toimilupa toimia vakuutuksenantajina. Lainsäädäntömuutoksen tultua voimaan kyseisestä päivästä alkaen veroviranomainen sovelsi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan kyseistä vapautusta edelleen vain vakuutuksenantajien tarjoamiin eläkerahastojen hallinnointipalveluihin,¹⁰ vaikka tämä rajoitus ei enää ollut lain mukainen.

II Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

19. United Biscuits Pension Fund on etuusperusteinen eläkerahasto, jonka jäseniä United Biscuits (UK) Ltd:n työntekijät ovat. Sitä hallinnoi edunvalvoja United Biscuits (Pension Trustees). Aikaisemmin, vuosina 1989–2006, eläkejärjestelmän varat oli sijoitettu UB Pension Investment Fundiin, jota hallinnoi edunvalvoja UB Pension Investments.

20. Pääasian kantajat, joista toinen oli eläkerahaston ja toinen kollektiivisen sijoitusrahaston edunvalvoja, vaativat 18.3.2014 veroviranomaista palauttamaan arvonlisäverot, jotka oli maksettu omaisuudenhoitajille ja jotka olivat kohdistuneet eläkerahaston hallinnointipalvelujen tarjoamisesta maksettuihin palkkoihin. Vaatimus koski ajanjaksoa 1.1.1978–30.9.2013.

21. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että pääasian kantajille tarjotut eläkerahaston hallinnointipalvelut koostuivat sijoitusten hoidosta niiden puolesta. Sen mukaan omaisuudenhoitajat eivät tehneet pääasian kantajien kanssa sopimuksia, joiden perusteella ne olisivat korvausvelvollisia riskin toteutuessa.

22. Näihin omaisuudenhoitajiin kuului sekä yrityksiä, joilla on toimilupa harjoittaa vakuutusliiketoimintaa vakuutusyhtiöistä annetun lain (Insurance Companies Act) mukaisesti (jäljempänä vakuutuksenantajat), että yhtiöitä, joilla ei ole tällaista toimilupaa mutta joilla on rahoitusalan sääntelyviranomaisten lupa tarjota eläkerahaston hallinnointipalveluja (jäljempänä muut kuin vakuutuksenantajat).

23. Etuusperusteisille ammatillisille eläkejärjestelmille suoritettujen eläkerahaston hallinnointipalveluiden osalta veroviranomainen erotti ajanjaksolla 1.1.1978–30.9.2013 toisistaan yhtäältä vakuutuksenantajien suorittamat palvelut, jotka oli vapautettu arvonlisäverosta, ja toisaalta muiden kuin vakuutuksenantajien suorittamat palvelut, joita ei ollut vapautettu arvonlisäverosta.¹¹

24. High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Englannin ja Walesin alioikeus, Chancery -osasto, Yhdistynyt kuningaskunta) hylkäsi 30.11.2017 antamallaan tuomiolla pääasian kantajien kanteen ja katsoi muun muassa, että muiden kuin vakuutuksenantajien suorittamia eläkerahaston hallinnointipalveluja ei ollut vapautettu arvonlisäverosta mainittuna ajanjaksona.

10 Kantajien mukaan tämä käytäntö jatkui 1.4.2019 saakka.

11 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että ennen 1.1.2005 näiden palvelusuoritusten erilainen kohtelu sen mukaan, tarjosiko niitä vakuutuksenantaja vai muu kuin vakuutuksenantaja, johtui kansallisesta lainsäädännöstä. Tuolloin toteutetulla lainsäädäntömuutoksella poistettiin vakuutustoimintaa koskevaan vapautukseen palvelutarjoajan aseman perusteella sovellettu rajoitus, koska tämä erilainen kohtelu ei enää ollut lain mukainen. Kyseisen muutoksen jälkeen kansalliset veroviranomaiset olivat kuitenkin edelleen tosiasiallisesti tehneet tällaisen erottelun.

25. Kantajien haettua muutosta kyseiseen tuomioon ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa tuomioistuin pohtii, onko muiden kuin vakuutusentajien suorittamat eläkerahastojen hallinnointipalvelut vapautettu arvonnäverosta unionin oikeuden nojalla. Se tämentää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole vielä lausunut siitä, olivatko vakuutusentajien ja muiden kuin vakuutusentajien suorittamat eläkerahastojen hallinnointipalvelut samoja tai riittävän samankaltaisia verotuksen neutraalisuuden periaatteen kannalta, jos sitä voidaan soveltaa.

26. Tässä tilanteessa Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko käsiteltävässä asiassa kyseessä olevien kaltaisissa eläkerahastojen hallinnointipalveluissa, joita a) vakuutusentajat ja/tai b) muut kuin vakuutusentajat tarjoavat edunvalvoille, kyse arvonnäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa (aiemmin kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan a alakohdassa) tarkoitetusta ’vakuutustoiminnasta’?”

III Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

27. Kirjallisia huomautuksia ovat esittäneet pääasian kantajat, Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ja Euroopan komissio.

28. Kaikki esittivät suullisia huomautuksia 26.2.2019 pidetyssä istunnossa.

IV Asian tarkastelu

29. Oikeusriita koskee sitä, voidaanko sellaisten edunvalvojien, joilla ei ole kansallisen lainsäädännön mukaista vakuutusentajan toimilupaa, suorittamia eläkerahastojen hallinnointipalveluja pitää kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan a alakohdassa ja direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuna vakuutustoimintana, joka on tällä perusteella vapautettu arvonnäverosta. Ennen asiakysymyksen arviointia on esitettävä joitakin alustavia huomioita riidan kohteesta ja kyseessä olevia säännöksiä koskevista periaatteista (otsikko A). Tämän jälkeen on palautettava mieleen ja tutkittava kyseessä olevan vapautuksen soveltamisalaa koskevat oikeuskäytännössä vahvistetut perusteet (otsikko B) arvonnäverosäännösten ja vakuutusdirektiivien välisen suhteen arvioimiseksi (otsikko C). Lopuksi on suljettava pois yhdenvertaisuusperiaatteen ja verotuksen neutraalisuuden periaatteiden soveltaminen nyt käsiteltävään asiaan (otsikko D).

A Alustavat huomautukset

30. On esitettävä muutamia alustavia huomautuksia ennakkoratkaisukysymyksen ulottuvuudesta (1) ennen kuin palautetaan mieleen tietyt direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja vapautuksia koskevat seikat (2).

1. Ennakkoratkaisukysymyksen ulottuvuus

31. On ensinnäkin todettava, kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että pääasia koskee pääasian kantajille 1.1.1978–30.9.2013 suoritetujen eläkerahastojen hallinnointipalvelujen verotusta.

32. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämää kysymystä on siis tarkasteltava sekä kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan a alakohdan että direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdan kannalta, koska näissä molemmissa säännöksissä säädetään, että ”jäsenvaltioiden on vapautettava verosta” ”vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnat,

mukaan lukien näihin liiketoimiin liittyvät vakuutuksenvälittäjän ja vakuutusasiamiehen palvelujen suoritukset”. On totta, että kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan johdantovirkkeen kaikki versiot sisältävät lisätäsmennyksen, jonka mukaan jäsenvaltioiden on sovellettava tällaista vapautusta ”sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön muiden säännösten soveltamista” ja ”edellytyksillä, joita ne asettavat vapautusten oikeaksi ja selkeäksi soveltamiseksi sekä veropetosten, veron kiertämisen ja muiden väärinkäytösten estämiseksi”. Tämä täsmennys ei mielestäni kuitenkaan muuta kyseisessä säännöksessä säädetyn vapautuksen ulottuvuutta direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädettyyn vapautukseen nähden eikä siis muuta jäljempänä tehtävää analyysiä. Näin ollen jäljempänä esitetyt toteamukset soveltuvat kumpaankin säännökseen. Tämän ratkaisuehdotuksen lukemisen helpottamiseksi on kuitenkin viitattava viimeisimpään säännökseen eli direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohtaan.

33. On toiseksi muistutettava, että direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on vapautettava arvonlisäverosta ”vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnat, mukaan lukien näihin liiketoimiin liittyvät vakuutuksenvälittäjän ja vakuutusasiamiehen palvelujen suoritukset”.

34. Koska kuitenkin yhtäältä ennakkoratkaisukysymyksen sanamuoto koskee erityisesti vakuutustoiminnan käsitettä ja toisaalta pääasian kantajat väittävät sekä ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa että unionin tuomioistuimessa, että eläkerahastojen hallinnointipalvelujen suorituksissa on kyse vakuutustoiminnasta, tätä kysymystä on tarkasteltava juuri direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdan ensimmäisen osan valossa. Näin ollen tämä ratkaisuehdotus ei koske kyseisen säännöksen toista osaa, jossa säädetään, että verosta on vapautettu ”näihin liiketoimiin liittyvät vakuutuksenvälittäjän ja vakuutusasiamiehen palvelujen suoritukset”.¹²

35. Koska ennakkoratkaisukysymyksen ulottuvuus on määritelty, on syytä esittää joitakin huomautuksia direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdan ensimmäisessä osassa tarkoitetuista vapautuksista.

2. Direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan tulkintaperiaatteet

36. Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee ensinnäkin, että direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen vapautukset ovat unionin oikeuden itsenäisiä käsitteitä, joiden tarkoituksena on välttää eroavaisuudet arvonlisäverojärjestelmän soveltamisessa eri jäsenvaltioissa ja joita on tulkittava yhteisen arvonlisäverojärjestelmän näkökulmasta.¹³

37. Toiseksi on muistutettava, että direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen vapautusten kuvaamisessa käytettyjä ilmaisuja on tulkittava suppeasti, koska vapautukset ovat poikkeuksia siitä yleisestä periaatteesta, jonka mukaan arvonlisäveroa kannetaan jokaisesta verovelvollisen suorittamasta vastikkeellisesta palvelujen suorituksesta.¹⁴ Tästä seuraa, että kun palvelun suoritus ei kuulu kyseisessä direktiivissä säädettyjen vapautusten piiriin, palvelusta on suoritettava arvonlisäveroa mainitun direktiivin 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla.¹⁵

¹² Oikeuskäytännössä, joka perustuu 20.11.2003 annetun tuomion Taksatorringen (C-8/01, EU:C:2003:621) 44 kohtaan, todettiin, että kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan a alakohdassa olevalla ilmaisulla ”näihin liiketoimiin liittyviä vakuutuksenvälittäjän ja vakuutusasiamiehen palvelujen suorituksia” tarkoitetaan yksinomaan sellaisten elinkeinonharjoittajien suorittamia palveluja, jotka ovat yhteydessä samalla kertaa vakuutuksenantajaan ja vakuutettuun.

¹³ Ks. erityisesti tuomio 9.12.2015, *Fiscale Eenheid X* (C-595/13, EU:C:2015:801, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

¹⁴ Ks. erityisesti tuomio 28.10.2010, *Axa UK* (C-175/09, EU:C:2010:646, 25 kohta); tuomio 17.1.2013, *Woningstichting Maasdriel* (C-543/11, EU:C:2013:20, 25 kohta); tuomio 12.6.2014, *Granton Advertising* (C-461/12, EU:C:2014:1745, 25 kohta); tuomio 17.3.2016, *Aspiro* (C-40/15, EU:C:2016:172, 20 kohta); tuomio 16.11.2017, *Kozuba Premium Selection* (C-308/16, EU:C:2017:869, 39 ja 45 kohta); tuomio 25.7.2018, *DPAS* (C-5/17, EU:C:2018:592, 29 kohta) ja tuomio 19.12.2018, *Mailat* (C-17/18, EU:C:2018:1038, 37 kohta).

¹⁵ Tuomio 10.4.2019, *PSM ”K”* (C-214/18, EU:C:2019:301, 43 kohta).

38. Edellä mainittujen ilmaisujen tulkinnan tulee silti soveltua yhteen niiden tavoitteiden kanssa, joihin direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdassa säädetyillä vapautuksilla pyritään, ja tulkinnassa on noudatettava yhteiseen arvonlisäverojärjestelmään kuuluvaa verotuksen neutraalisuuden periaatetta. Tämä viimeksi mainittu periaate aiheuttaa sen, että toimijoiden on voitava valita se toimintamalli, joka tiukasti taloudelliselta kannalta katsoen soveltuu niille parhaiten, ilman sitä vaaraa, että niiden liiketoimet suljettaisiin mainitussa säännöksessä säädetyin verosta vapauttamisen ulkopuolelle.¹⁶

B Oikeuskäytännössä vahvistetut perusteet, jotka koskevat direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohtaa

1. Vakuutustoiminnan käsitteen soveltamisala

39. Direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdan aineellisesta soveltamisalasta on todettava, että huolimatta vakuutustoiminnan käsitteen määrittelemistä koskevasta lainsäädäntöehdotuksesta¹⁷ kyseiseen säännökseen ei nykyisellään sisälly tällaista määritelmää. Näin ollen mainittua säännöstä on tulkittava asiayhteytensä sekä kyseisen direktiivin tavoitteiden ja systematiikan valossa, ja tällöin on otettava erityisesti huomioon tässä säännöksessä säädetyin vapautuksen tarkoitus.¹⁸ Mitkä ovat siis vakuutustoiminnan aineelliset tunnusmerkit? Unionin tuomioistuimen nyttemmin vakiintuneessa oikeuskäytännössä¹⁹ esitetyn määritelmän mukaan vakuutustoiminnalle on ominaista, ”että vakuutuksenantaja sitoutuu ennakolta maksettua vakuutusmaksua vastaan suorittamaan vakuutetulle vakuutustapahtuman sattua suoritteen, josta on sovittu sopimusta tehtäessä”.²⁰

40. *Riskistä vastaaminen* korvausta vastaan on siis se piirre, jonka perusteella toiminta voidaan luokitella ”vakuutustoiminnaksi”.²¹ Vakuutustoiminnan olennaisin ominaispiirre on siinä, että vakuutettu suojautuu epävarmoilta mutta mahdollisesti huomattavilta taloudellisilta tappioilta vakuutusmaksulla, jonka maksaminen on varmaa mutta jonka määrä on rajattu.²²

41. Vakuutustoiminnan käsite on lisäksi ymmärrettävä suppeassa merkityksessä. Tältä osin, kuten julkisasiamies Kokott on jo huomauttanut, direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohta ”ei koske esimerkiksi yleisesti liiketoimia, jotka *koskevat vakuutuksia* – – tai *vakuutusten hallintaa*, – – vaan sanamuotonsa mukaan ainoastaan puhtaasti vakuutustoimintaa”.²³ Oikeuskäytännössä on näin

16 Tuomio 4.5.2006, Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, 68 kohta) ja tuomio 7.3.2013, GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141, 31 kohta).

17 Komissio antoi vuonna 2007 neuvostolle direktiivin 2006/112 muuttamista koskevan direktiiviehdotuksen, jossa selvennettiin vakuutus- ja rahoituspalvelujen kohtelua (KOM(2007) 747 lopullinen). Se ehdotti muun muassa määritelmiä sisältävän uuden 135 a artiklan lisäämistä. ”Vakuutuksella ja jälleenvakuutuksella” tarkoitettiin ”sitoumusta, jossa henkilö on maksua vastaan velvollinen antamaan riskin toteutuessa toiselle henkilölle sitoumuksessa määrätyn korvauksen tai etuuden”. Neuvosto ei hyväksynyt ehdotusta, ja se peruutettiin vuonna 2016.

18 Tuomio 13.3.2014, ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

19 Tuomio 25.2.1999, CPP (C-349/96, EU:C:1999:93, 17 kohta); tuomio 8.3.2001, Skandia (C-240/99, EU:C:2001:140, 37 kohta); tuomio 20.11.2003, Taksatorringen (C-8/01, EU:C:2003:621, 39 kohta); tuomio 7.12.2006, komissio v. Kreikka (C-13/06, EU:C:2006:765, 10 kohta); tuomio 22.10.2009, Swiss Re Germany Holding (C-242/08, EU:C:2009:647, 34 kohta); tuomio 17.1.2013, BGZ Leasing (C-224/11, EU:C:2013:15, 55 ja 58 kohta); tuomio 16.7.2015, Mapfre asistencia ja Mapfre warranty (C-584/13, EU:C:2015:488, 28 kohta) ja tuomio 17.3.2016, Aspiro (C-40/15, EU:C:2016:172, 22 kohta).

20 Tuomio 25.2.1999, CPP (C-349/96, EU:C:1999:93, 17 kohta); tuomio 20.11.2003, Taksatorringen (C-8/01, EU:C:2003:621, 39 kohta) ja tuomio 17.3.2016, Aspiro (C-40/15, EU:C:2016:172, 22 kohta).

21 Julkisasiamies Kokottin ratkaisuehdotus Aspiro (C-40/15, EU:C:2015:850, 26 kohta).

22 Ks. erityisesti tuomio 16.7.2015, Mapfre asistencia ja Mapfre warranty (C-584/13, EU:C:2015:488, 42 kohta). Erityisesti 22.10.2009 annetussa tuomiossa Swiss Re Germany Holding (C-242/08, EU:C:2009:647) katsottiin, että henkilälleenvakuutus sopimuksista koostuvan sopimuskannan luovuttaminen vastiketta vastaan ei ole direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua vakuutustoimintaa, eikä se siis kuulu kyseisessä säännöksessä säädetyin vapautuksen soveltamisalaan.

23 Julkisasiamies Kokottin ratkaisuehdotus Aspiro (C-40/15, EU:C:2015:850, 26 kohta). Ks. myös tuomio 17.3.2016, Aspiro (C-40/15, EU:C:2016:172, 29 kohta).

ollen katsottu, että vakuutustoiminta on erotettava rahoituspalveluista, koska direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdan, joka koskee vain varsinaista vakuutustoimintaa, ja sen 135 artiklan 1 kohdan d ja f alakohdan, jotka liittyvät tiettyä pankkitoimintaa ”koskeviin” liiketoimiin, sanamuotojen välillä on eroa.²⁴

42. Lisäksi vakuutustoiminta edellyttää luonteensa vuoksi vakuutuspalvelun tarjoajan eli vakuutuksenantajan ja henkilön, jonka riskit vakuutuksella katetaan, eli vakuutetun välistä sopimussuhdetta.²⁵

43. Toisin sanoen edellä mainitun oikeuskäytännön mukaan direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetty vapautus ei kata kaikkia liiketoimia vaan ainoastaan ne, jotka täyttävät nämä erityiset vakuutuksia koskevat perusteet.

44. Edellä mainitun oikeuskäytännön nojalla kaikenlainen vakuutustoiminta sisältää seuraavat osatekijät: riski, vakuutusmaksu ja vakuussuoritus vakuutustapahtuman sattuessa. Direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetty vapautus ei toisin sanoen kata kaikkia liiketoimia vaan ainoastaan näiden perusteiden mukaiset liiketoimet.

45. Henkilöllisen soveltamisalan osalta oikeuskäytännössä on todettu, että vakuutustoiminnan käsite on riittävän laaja sisältämään sellaisen verovelvollisen antaman vakuutusturvan, joka ei itse ole vakuutuksenantaja mutta joka hankkii ryhmävakuutuksen avulla tällaisen vakuutusturvan asiakkailleen käyttämällä sellaisen vakuutuksenantajan palveluja, joka sitoutuu vastaamaan vakuutetusta riskistä.²⁶ Yhtiön muodollinen asema ei siten voi riittää sen määrittämiseen, kuuluuko sen toiminta kyseisen vapautuksen soveltamisalaan vai ei.²⁷ Vakuutuspalvelun tarjoajan ja henkilön, jonka riskit vakuutuksella katetaan, eli vakuutetun välisen sopimussuhteen olemassaolo sekä kyseisten toimintojen sisältö suhteessa tämän ratkaisuehdotuksen 40–42 kohdassa mainittuihin edellytyksiin ovat ratkaisevia direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisen kannalta.²⁸

2. Oikeuskäytännössä vahvistettujen perusteiden soveltaminen nyt käsiteltävään asiaan

46. Jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen selvityksistä muuta johdu, käsiteltävässä asiassa vaikuttaa siltä, että kantajien ostamat palvelut eivät täytä tämän ratkaisuehdotuksen 40–42 kohdassa mainittuja perusteita. Ennakkoratkaisupyyntöissä nimittäin todetaan, että ”edunvalvojille [eli kantajille] tarjotut eläkerahaston hallinnointipalvelut koostuvat sijoitusten hoidosta edunvalvojen puolesta” ja että ”omaisuudenhoitajat eivät tee edunvalvojen kanssa sopimuksia, joiden perusteella ne olisivat korvausvelvollisia riskin toteutuessa”. Kun kantajilta tiedusteltiin tästä asiasta suullisessa käsittelyssä, ne vahvistivat, että kyse on eläkerahastojen hallinnoinnista.

47. Tästä seuraa, että riidanalaiset eläkerahastojen hallinnointipalvelut eivät edellytä, että omaisuudenhoitajat ottaisivat vastattavakseen riskistä korvausta vastaan. Päinvastoin, kuten komissio korostaa, vaikuttaa siltä, että nämä palvelut muodostuvat kantajien hallussa olevien rahoitusvarojen hoidosta. Varojen hoito ei kuitenkaan sellaisenaan johda riskin vastattavaksi ottamiseen, vaan se on erillinen suoritus, joka on välttämätön kantajien hallinnoiman eläkerahaston moitteettomalle toiminnalle. Ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee lisäksi, että pääasian kantajat eivät ole

24 Ks. vastaavasti tuomio 20.11.2003, Taksatorringen (C-8/01, EU:C:2003:621, 43 kohta).

25 Tuomio 8.3.2001, Skandia (C-240/99, EU:C:2001:140) ja tuomio 17.3.2016, Aspiro (C-40/15, EU:C:2016:172, 23 kohta).

26 Tuomio 25.2.1999, CPP (C-349/96, EU:C:1999:93, 22 kohta); tuomio 20.11.2003, Taksatorringen (C-8/01, EU:C:2003:621, 40 ja 41 kohta); tuomio 17.1.2013, BGŻ Leasing (C-224/11, EU:C:2013:15, 59 kohta) ja tuomio 16.7.2015, Mapfre asistencia ja Mapfre warranty (C-584/13, EU:C:2015:488, 30 kohta).

27 Unionin tuomioistuin tutki 17.3.2016 antamassaan tuomiossa Aspiro (C-40/15, EU:C:2016:172), voitiinko katsoa, että toiminnasta, joka muodostuu vahingonselvityksestä vakuutusyrityksen nimissä ja tämän lukuun, vastaavat direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetut vakuutuksenvälittäjät tai vakuutusasiamiehet.

28 Ks. vastaavasti tuomio 17.3.2016, Aspiro (C-40/15, EU:C:2016:172, 35 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

vakuutusopimussuhteessa eläkerahaston edunsaajien kanssa. Vaikka edunvalvojen ja omaisuudenhoitajien välillä on oikeussuhteita, joilla voi varmasti olla merkitystä ammatillisten eläkejärjestelmien hyväksi toteutettavien liiketoimien kannalta, edunvalvojen harjoittama toiminta ei sellaisenaan ole direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua verosta vapautettua vakuutustoimintaa.

48. Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, omaisuudenhoitajat eivät tee edunvalvojen kanssa sopimuksia, joiden perusteella ne olisivat korvausvelvollisia riskin toteutuessa, joten riidanalaiset eläkerahastojen hallinnointipalvelut eivät sisällä sitä, että omaisuudenhoitajat ottaisivat vastattavakseen riskistä korvausta vastaan. Tästä seuraa, että tällainen toiminta ei kuulu direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua vakuutustoiminnan alaan, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on sille esitettyjen tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen perusteella tarkistettava.

49. Lisäksi ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa, että pääasiassa kyseessä oleva etuutta koskeva ammatillinen eläkejärjestelmä on sellainen, ”jollaista unionin tuomioistuin tarkasteli tuomiossa – – Wheels Common Investment Fund Trustees ym.”.²⁹ Kyseisessä tuomiossa unionin tuomioistuin totesi, että eläkerahastojen hallinnointipalvelujen suorituksia ei ollut vapautettu arvonlisäverosta kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 6 alakohdassa ja direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan g alakohdassa tarkoitettuna ”erityisten sijoitusrahastojen hallinnointina”. Mainitussa asiassa ei kuitenkaan esitetty kysymystä nyt käsiteltävässä asiassa tarkoitettua vapautuksen soveltamisesta vakuutustoiminnan perusteella. Tästä seuraa, että vaikka kyseisen tuomion perusteella voidaan ymmärtää kyseessä oleva ammatillinen eläkejärjestelmä, sitä ei voida käyttää vertailukohtana nyt käsiteltävässä asiassa.

50. Näin ollen kyseiset omaisuudenhoitajien tarjoamat palvelut eivät kuulu unionin tuomioistuimen vahvistaman vakuutustoiminnan nykyisen määritelmän piiriin.

C Direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdan suhde vakuutusdirektiiveihin

51. Pääasian kantajat eivät kiistä sitä, että rahastojen hallinnointitoimet eivät täytä niitä vakuutustoiminnan käsitteeseen liittyviä perusteluja, jotka on vahvistettu oikeuskäytännössä ja palautettu mieleen tämän ratkaisuehdotuksen 39–44 kohdassa. Ne ovat kuitenkin sitä mieltä, että koska tälle käsitteelle on annettava yhteinen tulkinta kaikissa unionin säädöksissä, sitä on tulkittava direktiivin 2006/112 yhteydessä samalla tavoin kuin ensimmäisessä henkivakuutusdirektiivissä ja sen jälkeen annetuissa direktiivissä 2002/83 ja Solvenssi II -direktiivissä (jäljempänä yhdessä vakuutusdirektiivit). Termillä ”vakuutus” on niiden mukaan unionin oikeudessa sui generis -merkitys, joka poikkeaa kansallisen oikeuden mukaisista riskien kattamisen käsitteistä, ja se on näin ollen itsenäinen käsite. Kyseistä käsitettä on siis niiden mukaan tulkittava näiden vakuutusdirektiivien valossa.

52. Pääasian kantajat huomauttavat erityisesti, että eläkerahastojen sijoitusten ja varojen hoitotoimista säädetään nimenomaisesti vakuutusdirektiiveissä ja että ne on kuvattu vakuutusluokaksi. Ne katsovat näin ollen, että pääasiassa kyseessä olevia toimia on arvioitava direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuna vakuutustoimintana ja että ne on vapautettava verosta tällä perusteella. Niiden päättely perustuu tuomion CPP³⁰ 18 kohtaan, jossa katsottiin, että ”käsitettä ’vakuutus’ ei ole syytä tulkita eri tavalla siitä riippuen, onko se [ensimmäisessä vahinkovakuutusdirektiivissä] vai kuudennessa direktiivissä”.

²⁹ Tuomio 7.3.2013 (C-424/11, EU:C:2013:144).

³⁰ Tuomio 25.2.1999 (C-349/96, EU:C:1999:93).

53. Näin ollen nyt käsiteltävässä asiassa on tutkittava, voidaanko direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun vakuutustoiminnan käsitteen määritelmää laajentaa kantajien ehdottamalla tavalla.

1. Direktiivin 2006/112 ja vakuutusdirektiivien keskinäisen viittaussuhteen puuttuminen

54. Totean heti aluksi, että yhdessäkään vakuutusdirektiiveihin tai direktiiviin 2006/112 sisältyvässä säännöksessä ei mainita nimenomaisesti, että vakuutustoiminnan käsitteellä on oltava kyseisissä säädöksissä tarkoitettu yhteinen merkitys. Oikeuskäytännöstä löytyy mainintoja siitä, että kahden johdetun oikeuden säädöksen tietyt yhteiset käsitteet voivat olla päällekkäisiä. Tuomioissa CPP, jossa tähän jo viitattiin, todettiin, että ”käsitettä ’vakuutus’ ei ole syytä tulkita eri tavalla siitä riippuen, onko se [ensimmäisessä vahinkovakuutusdirektiivissä] vai kuudennessa direktiivissä”,³¹ joten kyseessä oleva suoritus *saattoi* koostua ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin liitteessä luetelluista vakuutusliiketoimista. Lisäksi tuomioissa Skandia³² laajennettiin tämän sanamuodon ulottuvuutta viittaamalla sekä ensimmäiseen vahinkovakuutusdirektiiviin että vakuutusdirektiiveihin.³³ Käsiteltävässä asiassa – ilman, että keskusteltaisiin siitä, kuuluvatko eläkerahastojen sijoitusten ja varojen hallinnointipalvelut direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun vakuutustoiminnan käsitteen, sellaisena kuin sitä on tulkittu vakiintuneessa oikeuskäytännössä, alaan – unionin tuomioistuimen on ratkaistava, olisiko tälle käsitteelle annettava sama merkitys kuin vakuutusdirektiiveissä siten, että yhtiön eläkejärjestelmän hallinnointiin tarkoitetut sijoitusten hallinnointipalvelut kuuluisivat mainitun käsitteen piiriin kyseisessä artiklassa tarkoitetulla tavalla.

55. Koska tätä näkökohtaa ei ole nimenomaisesti täsmennetty, on tältä osin todettava, että ”[unionin] tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti [direktiivin 2006/112] yksittäisten käsitteiden tulkinnassa voidaan ottaa huomioon asian kannalta merkitykselliset [unionin] oikeuden säännökset, jotka eivät koske verotusta, sikäli kuin niillä on yhtenevät *tavoitteet*”.³⁴ Niinpä on tutkittava yhtäältä niitä perusteita, joiden nojalla jotkin sijoitusten hallinnointitoimet kuuluvat vakuutusdirektiivien soveltamisalaan, ja toisaalta direktiivissä 2006/112 tarkoitetun vakuutustoiminnan arvonlisäverovapautuksen tarkoitusta ja tehtävää.

2. Perusteet sijoitusten hallinnointitoimien sisällyttämiselle vakuutusdirektiivien soveltamisalaan

56. Kantajat korostavat, että ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin, jolla otetaan käyttöön pitkäaikaista vakuutustoimintaa koskeva järjestelmä, soveltamisalaan kuuluu sen 1 artiklan 2 kohdan c alakohdan nojalla ”ryhmäeläkerahastojen hoitaminen”. Vastaavasti tähän soveltamisalaan kuuluvat niiden mukaan ”vakuutuksina” ”henkivakuutus” (1 artiklan 1 kohdan a alakohta ja kyseisen direktiivin liitteessä oleva I kohta), ”elinkorot” (1 artiklan 1 kohdan b alakohta ja mainitun direktiivin liitteessä oleva I kohta) ja tonttiinit (saman direktiivin 1 artiklan 2 kohdan a alakohta). Mikään näistä toiminnoista ei niiden mukaan kuitenkaan kuulu tämän ratkaisuehdotuksen 40–44 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisen perinteisen määritelmän alaan.

57. Täsmennettäköön aluksi, että käsitettä ”ryhmäeläkerahastojen hoitaminen” ei voida jättää kunkin jäsenvaltion harkintaan, koska ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 1 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tai sen liitteessä taikka missään direktiivin 2002/83 tai Solvenssi II -direktiivin vastaavassa säännöksessä ei viitata jäsenvaltioiden oikeuteen tämän käsitteen osalta. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sekä unionin oikeuden yhdenmukainen soveltaminen että yhdenvertaisuusperiaate edellyttävät kuitenkin, että unionin oikeuden sellaisen

31 Tuomio 25.2.1999 (C-349/96, EU:C:1999:93, 18 kohta).

32 Tuomio 8.3.2001 (C-240/99, EU:C:2001:140).

33 Tuomio 8.3.2001 (C-240/99, EU:C:2001:140, 30 kohta).

34 Julkisasiames Kokottin ratkaisuehdotus TNT Post UK (C-357/07, EU:C:2009:7, 50 kohta). Kursivointi tässä. Tuolloin viitattiin kuudenteen direktiiviin.

säännöksen sanamuotoa, joka ei sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen sisältönsä ja soveltamisalansa määrittämiseksi, on tavallisesti tulkittava koko Euroopan unionissa itsenäisesti ja yhdenmukaisesti ja että tässä tulkinnassa on otettava huomioon säännöksen sanamuodon lisäksi sen asiayhteys ja lainsäädännöllä, johon se kuuluu, tavoiteltu päämäärä.³⁵

58. Ensimmäisessä henkivakuutusdirektiivissä käytettyjen ilmausten osalta kyseisen direktiivin 1 artiklan 2 kohdan c alakohdan sanamuodosta ensinnäkin ilmenee, että on erotettava toisistaan yhtäältä kyseisen artiklan 1 kohdassa tarkoitettut ”vakuutukset”³⁶ ja toisaalta mainitun artiklan 2 kohdassa säädetty ”toiminta”.³⁷ Edelliset ovat vakuutustoimintaa sanan tavanomaisessa merkityksessä, mutta jälkimmäiset ovat kyseistä vakuutustoimintaa lähellä olevia ja siihen läheisesti liittyviä toimintoja. Kyse on siis liitännäisistä liiketoimista, jotka kuuluvat ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin ja sen korvaavan lainsäädännön soveltamisalaan mutta eivät kuitenkaan ole varsinaista vakuutustoimintaa.

59. Huomautan lisäksi, että tämä ”vakuutusten” ja ”toiminnan” välinen kahtiajako ilmenee ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin kaikissa versioissa sen 8 artiklan 1 kohdan b alakohdasta, jossa säädetään, että toimiluvan saanut yritys ”rajoittaa liiketoimintansa tässä direktiivissä tarkoitettuun liiketoimintaan tai siitä suoranaisesti johtuvaan toimintaan”. ”Vakuutukset” ja ”toiminta” erotetaan toisistaan myös sekä direktiivissä 2002/83 että Solvenssi II -direktiivissä,³⁸ joissa ryhmäläkerahastojen hoitamisen käsitteeseen viitataan edellisessä kohdassa mainittuna ”toimintana”.³⁹ Mainittu kahtiajako on myös syynä siihen, että tuomiossa González Alonso⁴⁰, johon pääasian kantajat vetoavat, esitettyjä toteamuksia ei voida soveltaa nyt käsiteltävään asiaan. Kyseinen tuomio koski nimittäin henkivakuutus sopimuksia, jotka voivat kuulua ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 1 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja sen liitteessä olevan III kohdan soveltamisalaan henkivakuutuksina,⁴¹ kun taas nyt käsiteltävässä asiassa kantajat nojautuvat kyseisen artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun toimintaan.

60. Lisäksi ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 7 artiklan 2 kohdan, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin liitteen kanssa, sanamuotoon perustuvan kantajien väitteen osalta kyseisen direktiivin alkuperäisen antamisajankohdan eri kieliversioiden⁴² vertailusta ilmenee, että ainoastaan tanskan- ja englanninkielisissä versioissa kuvataan sijoitusten hallinnointitoimet ”vakuutusluokaksi”.⁴³ Sitä vastoin saksan-, ranskan-, italian- ja hollanninkielisissä versioissa kyseisen 7 artiklan 2 kohdassa ja mainitun direktiivin liitteen otsikossa viitataan ainoastaan liiketoiminnan luokkiin⁴⁴ ja annetaan siten ymmärtää, että kyseisen liitteen VII kohtaan sisältyvä ”ryhmäläkerahastojen hoitaminen” on vakuutusluokan⁴⁵ sijasta liiketoiminnan luokka. Myönnän kuitenkin, että siltä osin kuin kyseisen 7 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan toisessa virkkeessä mainitaan, että kantajien on mahdollista hakea toimilupaa ”koskemaan ainoastaan osaa yhteen vakuutusluokkaan sisältyvistä riskeistä”, se vaikuttaa viittaavan

35 Tuomio 4.9.2014, Vnuk (C-162/13, EU:C:2014:2146, 42 kohta).

36 Kyse on henkivakuutuksesta, elinkorosta, henkivakuutusyritysten harjoittamasta lisävakuutuksesta ja Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa harjoitettavasta pysyvistä sairausvakuutuksesta (permanent health insurance). Huomautan, että kaikki nämä vakuutusluokat luokitellaan direktiivissä itsessään vakuutuksiksi.

37 Direktiivissä mainitaan tontiinit, vakuustekniisiin laskelmiin perustuvat kertyneen pääoman takaisinmaksua tarkoittavat sopimukset, ryhmäläkerahastojen hoitaminen ja Ranskan vakuutuskoodeksin (Code des assurances) IV kirjan 4 osaston 1 luvussa tarkoitettujen vakuutusyhtiöiden toiminta.

38 Ks. Solvenssi II -direktiivin 2 artiklan 3 kohdan b ja c alakohta.

39 Ks. direktiivin 2002/83 2 artiklan 2 kohta ja Solvenssi II -direktiivin 2 artiklan 3 kohdan b alakohdan iii alakohta.

40 Tuomio 1.3.2012 (C-166/11, EU:C:2012:119).

41 Ks. erityisesti kyseisen tuomion 29 ja 30 kohta.

42 Kyse on seuraavista kielistä: tanska, saksa, englanti, ranska, italia ja hollanti.

43 Ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 7 artiklan 2 kohtaan sisältyvä viittaus on tanskaksi ”forsikringsklasse” ja englanniksi ”class of insurance”. Kyseisen direktiivin liitteen otsikko on vastaavasti tanskaksi ”Inddeling efter klasse” ja ”Classes of Insurance”.

44 Ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 7 artiklan 2 kohtaan ja sen liitteeseen sisältyvä viittaus on nimittäin saksaksi ”Einteilung nach Zweigen”, ranskaksi ”Classification par branche”, italiaksi ”Classificazione per ramo” ja hollanniksi ”Indeling per branche”.

45 Vakuutusluokkien luettelo on säilytetty ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin jälkeen annetuissa direktiiveissä (ks. direktiivin 2002/83 liitteessä I oleva VII kohta ja Solvenssi II -direktiivin liitteessä II oleva VII kohta).

vakuutusluokkaan. Siitä ei kuitenkaan voida päätellä, että samassa 7 artiklan 2 kohdassa luokitellaan kaikki kyseessä olevat liiketoimet vakuutustoiminnaksi. Päinvastoin, kuten komissio korosti, riskeihin viittaaminen osoittaa nimenomaisesti, että erityisesti juuri riskien takaaminen on vakuutustoimintaa. Mielestäni tästä seuraa, että ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 7 artiklan 2 kohdan, luettuna yhdessä tämän direktiivin liitteen kanssa, sanamuotoon perustuvalla väitteellä ei ole merkitystä.

61. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin säädöksen erikielisten versioiden poiketessa toisistaan kyseessä olevaa säännöstä on tulkittava sen lainsäädännön systematiikan ja tavoitteen mukaan, jonka osa säännös on.⁴⁶

62. Siltä osin kuin on toiseksi kyse unionin vakuutuslainsäädännön systematiikasta ja tavoitteesta, vaikuttaa siltä, että käsitteet ”ryhmäläkerahastojen hoitaminen” tai ”toiminta” on ymmärrettävä niin, että otetaan huomioon yhtäältä ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa esitetty tavoite eli henkivakuutustoimintaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteensovittaminen ja toisaalta kyseisen direktiivin johdanto-osan toisessa ja viidennessä perustelukappaleessa esitetyt tavoitteet eli vakuutusten luokittelu erityisesti ”pakollisen toimiluvan alaisen toiminnan” määrittämiseksi ja toimiluvan ”myöntämisen tai peruuttamisen [edellytysten määrittely]”. Kaikkia näitä tavoitteita on mielestäni luettava yhdessä kyseisen direktiivin 1 artiklan 2 kohdan kanssa, jossa säädetään, että tässä säännöksessä tarkoitettu toiminta kuuluu tämän saman direktiivin soveltamisalaan vain, jos lueteltujen toimien ”valvonta kuuluu niille hallintoviranomaisille, jotka ovat vastuussa yksityisvakuutuksen valvonnasta”.⁴⁷ Tällaisen sanamuodon selvästi tarkoituksellista käyttöä ei voida pitää merkityksettömänä. Tämä ilmaisu merkitsee nimittäin sitä, että ensimmäinen henkivakuutusdirektiivi kattaa ainoastaan näiden viranomaisten hyväksymät toimet. Tästä seuraa, että edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi kyseinen direktiivi, joka on yhteensovittamisdirektiivi, kattaa sekä henkivakuutustoiminnan, joka on henkivakuutusyhtiöiden pääasiallista toimintaa, että liitännäiset toimet, jotka eivät ole vakuutustoimintaa sanan suppeassa merkityksessä.

63. Välipäätelmänä voidaan todeta, että se, että ryhmäläkerahastojen hoitamisen kaltainen toimi sisältyy ensimmäiseen henkivakuutusdirektiiviin ja sen korvaavaan lainsäädäntöön, ei merkitse sitä, että se olisi unionin vakuutuslainsäädännössä tarkoitettua henkivakuutustoimintaa.

3. Direktiivissä 2006/112 tarkoitettun vakuutustoiminnan arvonlisäverovapautuksen tavoite

64. Kuten julkisasiamiehet Poiares Maduro⁴⁸ ja Mengozzi⁴⁹ ovat jo korostaneet, direktiivin 2006/112 135 artiklassa säädettyä ”vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan” verovapautusta ei ole perusteltu nimenomaisesti tai selvästi kyseisen direktiivin eikä edes sitä edeltäneen kuudennen direktiivin yhteydessä. Niiden mukaan lainsäätäjän päätös vapauttaa tällaiset toimet arvonlisäverosta perustuu yhtäältä sosiopoliittisiin syihin ja toisaalta hallinnollisiin näkökohtiin.⁵⁰

65. Näiden sosiopoliittisten syiden osalta on ensinnäkin riittävää todeta, että direktiivin 2006/112 401 artiklassa (ja aiemmin kuudennen direktiivin 33 artiklassa) sallitaan yleisesti se, että jäsenvaltiot ”[pitävät] voimassa tai [ottavat] käyttöön vakuutussojimusveroja”. Tämä oletama, joka koskee kaksinkertaista verotusta eli samojen liiketoimien arvonlisäveroa ja vakuutussojimusveroa,

46 Ks. vastaavasti tuomio 23.11.2006, ZVK (C-300/05, EU:C:2006:735, 16 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen); tuomio 24.10.2013, Haasová (C-22/12, EU:C:2013:692, 48 kohta) ja tuomio 24.10.2013, Drozdovs (C-277/12, EU:C:2013:685, 39 kohta).

47 Sen lainsäädännön, jolla korvataan ensimmäinen henkivakuutusdirektiivi, mukaan ”jos sen valvonta kuuluu niille hallintoviranomaisille, jotka ovat vastuussa yksityisvakuutuksen valvonnasta” (direktiivin 2002/83 2 artiklan 2 kohta) ja ”jos niiden valvonta kuuluu viranomaisille, jotka ovat vastuussa yksityisvakuutuksen valvonnasta” (Solvenssi II -direktiivin 2 artiklan 3 kohdan b alakohta).

48 Julkisasiamies Poiares Maduron ratkaisuehdotus Arthur Andersen (C-472/03, EU:C:2005:8, 13 kohta).

49 Julkisasiamies Mengozzin ratkaisuehdotus Swiss Re Germany Holding (C-242/08, EU:C:2009:300, 25 kohta).

50 Julkisasiamies Poiares Maduron 3.3.2005 annettuun tuomioon Arthur Andersen (C-472/03, EU:C:2005:135, 13 kohta) johtaneessa asiassa 12.6.2005 esittämä ratkaisuehdotus ja julkisasiamies Mengozzin ratkaisuehdotus Swiss Re Germany Holding (C-242/08, EU:C:2009:300, 25 kohta).

otettiin huomioon tuomiossa CPP, kun siinä katsottiin, että jos ”loppukäyttäjää joutuu viimeksi mainitun veron lisäksi – maksamaan ryhmävakuutuksesta myös arvonlisäveron”, ”tällainen lopputulos olisi [kyseisen direktiivin 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa] säädetyn vapautuksen tavoitteen vastainen”.⁵¹ Kuten komissio kuudennen direktiivin valmisteluasiakirjojen perusteella suullisessa pääkäsittelyssä selitti, vaikka on totta, että direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 401 artiklan syntyhistoria eivät liitykään suoraan toisiinsa, on kuitenkin niin, että edellinen säännös on seurausta jälkimmäisestä. Vakuutustoimintaa ja siihen liittyviä vakuutusvälikäytännön ja vakuutusasiamiehen palveluja koskevalla vapautuksella pyritään siten estämään näissä tapauksissa loppukuluttajaan kohdistuva kaksinkertainen verotus.⁵²

66. Hallinnollisiin vaikeuksiin liittyvien näkökohtien osalta on toiseksi todettava – kuten komissio nyt käsiteltävässä asiassa esittämässään kirjallisissa huomautuksissa ja julkisasiamies Fennellyn asiassa CPP⁵³ ovat huomauttaneet –, että on vaikea määrittää etukäteen kunkin vakuutusmaksun maksamisen yhteydessä verotettavaa määrää, vaikka se on tarpeen nykyisen arvonlisäverojärjestelmän soveltamiseksi.⁵⁴ Kuten komissio istunnossa selitti, se juuri on kyseessä olevan vapautuksen tarkoitus.

67. Yhdyn julkisasiamiesten Poiares Maduron ja Mengozzin edellä mainittuihin näkemyksiin kyseessä olevan vapautuksen tavoitteiden osalta. Sitä vastoin pääasiassa vaikuttaa siltä, että kyseisten edunvalvojen harjoittamaa toimintaa, kuten edellä tämän ratkaisuehdotuksen 46–48 kohdassa jo todettiin, ei ilmeisesti suoriteta vakuutus sopimuksen yhteydessä eikä siitä voi syntyä vakuutusmaksua vastaavaa määrää. On siis ilmeistä, että juuri pääasian kantajat maksavat siitä johtuvan arvonlisäveron, jonka määrä voidaan lisäksi määrittää, kun otetaan huomioon hallinnointipalvelujen luonne.

68. Yleisemmällä tasolla nämä direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetyn vapautuksen kaksi tavoitetta eroavat joka tapauksessa vakuutusdirektiiveille asetetuista tavoitteista, jotka esitetään tämän ratkaisuehdotuksen 62–66 kohdassa ja joiden tarkoituksena on sovittaa yhteen henkivakuutustoimintaa koskeva jäsenvaltioiden lainsäädäntö ja luokitella vakuutustoiminta pakollisen toimiluvan alaisen toiminnan ja sitä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen määrittämiseksi. Tältä osin on todettava, että vaikka vakuutusdirektiivit koskevat varsinaista vakuutustoimintaa ja liitännäisiä toimia, kuten sijoitustoimintaa, direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohta koskee vain vakuutustoimintaa sanan suppeassa merkityksessä siten, että tällainen toiminta merkitsee yksinomaan riskien ottamista sopimusperusteisesti. Lisäksi sijoitusten hallinnointitoimet kuuluvat vakuutusdirektiivien soveltamisalaan vain siltä osin kuin niitä suorittaa toimiluvan saanut vakuutusenantaja, mistä ei vaikuta olevan kyse pääasiassa. Arvonlisäverojärjestelmässä kyseessä olevaa toimintaa harjoittaneen verovelvollisen asemalla eli sillä, onko kyseessä vakuutusenantaja vai muu kuin vakuutusenantaja, ei näytä olevan vaikutusta vapautuksen soveltamisen kannalta.

69. Lisäksi käytännön perustelut puhuvat sellaisen tulkinnan puolesta, jossa vakuutusdirektiiveissä tarkoitettujen sijoitusten hallinnointitoimet erotetaan direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua vakuutustoiminnasta. Ensiksi mainitut kuuluvat nimittäin vakuutusdirektiivien soveltamisalaan vain siltä osin kuin jäsenvaltio päättää säännellä niitä samalla tavalla kuin vakuutustoimintaa. Tämä merkitsee sitä, että jos kantajien väitteiden logiikkaa noudatetaan loppuun saakka, sanan ”vakuutus” merkitys arvonlisäverotuksessa voisi vaihdella jäsenvaltiosta toiseen, mikä on vastoin direktiivin 2006/112 yhdenmukaisen soveltamisen periaatetta.

51 Tuomio 25.2.1999 (C-349/96, EU:C:1999:93, 23 kohta).

52 Julkisasiamies Kokottin ratkaisuehdotus *Aspiro* (C-40/15, EU:C:2015:850, 39 kohta).

53 Julkisasiamies Fennellyn ratkaisuehdotus *CPP* (C-349/96, EU:C:1998:281, 26 kohta).

54 Kuten komissio nimittäin huomautustensa 30 kohdassa selittää, vakuutetun maksama vakuutusmaksu muodostuu kahdesta osasta: yhtiöltä korvauksesta, joka maksetaan vakuutusenantajan suorittamasta palvelusta, ja toisaalta maksuosuudesta sellaiseen pääomarahastoon, jonka pääoma sijoitetaan ja käytetään riskien kattamiseen niiden sattuessa, mutta kyseistä maksuosuutta ei kuitenkaan makseta vastikkeena palvelusta eikä se näin ollen voi olla arvonlisäverollinen. Komissio myöntää, että maksettujen vakuutusmaksujen kokonaismäärä voidaan arvioida ja jaotella kahden edellä mainitun seikan mukaan, mutta yleensä se voidaan tehdä vasta jälkeenpäin. Verotettava määrä ei siis voida määrittää etukäteen jokaisen vakuutusmaksun maksamisen osalta, mikä olisi tarpeen nykyisen arvonlisäverojärjestelmän soveltamiseksi.

70. Kun otetaan huomioon vakuutusdirektiivien ja direktiivin 2006/112 erilaiset tavoitteet, niissä olevien käsitteiden ulottuvuus on näin ollen erilainen. Mikään seikka ei oikeuta ulottamaan vapautusta liittämissä palveluihin, joita säännellään suhteessa vakuutuspalveluihin ja yhdessä niiden kanssa. Mielestäni tällainen päätelmä ei ole ristiriidassa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa.

4. Tuomioihin CPP ja Skandia pohjautuvan oikeuskäytännön merkitys

71. On totta, että tuomioissa CPP⁵⁵ ja Skandia⁵⁶ on täsmennetty, että vakuutuksen käsitettä ei ole syytä tulkita eri tavalla sen mukaan, onko se vakuutusdirektiiveissä vai kuudennessa direktiivissä. Vaikka tämän kohdan pintapuolisen tulkinnan perusteella voitaisiin katsoa, että sanalle ”vakuutus” on annettava sama merkitys riippumatta siitä, onko kyse vakuutus- vai arvonlisäverodirektiiveistä, tällainen tulkinta ei lähemmin tarkasteltuna ole mahdollinen.

72. Tältä osin on ensinnäkin todettava, että tuomion CPP⁵⁷ 18 kohdassa esitetty näkökohta on asetettava asiayhteyteensä. Kyseisessä asiassa jouduttiin täsmentämään, kuuluivatko Card Protection Plan Ltd:n (CPP) tarjoamien luottokorttien suojaohjelmaan sisältyvät eri palvelut kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan a alakohdassa säädetyn vapautuksen piiriin ja voitiinko niihin siis tällä perusteella soveltaa vapautusta kokonaan tai osittain. Kyseinen 18 kohta koski erityisesti sitä, voiko vakuutus vakuutustapahtuman sattuessa koostua luontoissuorituksista rahasumman maksamisen sijasta. Tämä asiayhteys huomioon ottaen tuomiossa viitattiin ensimmäiseen vahinkovakuutusdirektiiviin ja täsmennettiin, ettei ole välttämätöntä, että suoritus, johon vakuutuksenantaja on sitoutunut vakuutustapahtuman sattuessa, käsittää rahasumman maksamisen, koska suoritus voi myös koostua kyseisen ensimmäisen direktiivin liitteen mukaisista avustamistoimista joko jonkin rahasumman maksamisena tai luontoissuorituksena. Näin ollen tuomiossa ei nähdäkseen pyritty tarkentamaan kyseisen tuomion 17 kohdassa esitettyä määritelmää, jonka mukaan ”vakuutustoiminnalle on kuitenkin yleisesti hyväksytyn mukaisesti ominaista, että vakuutuksenantaja sitoutuu ennakolta maksettua vakuutusmaksua vastaan sopimusta tehtäessä sovittuun suoritukseen vakuutetulle vakuutustapahtuman sattuessa”. Näin ollen silloin, kun tuomion CPP⁵⁸ 18 kohta luetaan kokonaisuudessaan ja yhdessä sitä edeltävän kohdan kanssa, on ilmeistä, ettei sillä pyritä kyseenalaistamaan tätä määritelmää eikä viitata siihen, että direktiivin 2006/112 ja vakuutusdirektiivien yhteisillä ilmaisulla on kaikissa tapauksissa täsmälleen sama ulottuvuus.

73. Tuomion CPP⁵⁹ 18 kohdassa myönnettiin, että tietyissä tapauksissa oli mahdollista turvautua tekstienväliseen tulkintaan siten, että eri direktiiveissä käytetyt käsitteet voivat saada saman merkityksen. Tätä tulkintamenetelmää voidaan kuitenkin yhtäältä soveltaa vain silloin, kun kyseisille direktiiveille asetetut tavoitteet ovat yhteisiä, mikä ei selvästikään ole tilanne tässä tapauksessa, kuten tämän ratkaisuehdotuksen 66–70 kohdasta ilmenee. Toisaalta kyseisen tuomion 18 kohdasta ei mitenkään ilmene, että siinä katsottaisiin, että kaikki ensimmäisessä henkivakuutusdirektiivissä ja sen korvanneessa lainsäädännössä tarkoitetut liiketoimet ja toiminta kuuluisivat direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetyn vapautuksen piiriin. Päinvastoin tuomion CPP⁶⁰ 18 kohdassa viitattiin erityisesti ensimmäiseen vahinkovakuutusdirektiiviin. On kuitenkin todettava, että kyseinen direktiivi ei kattanut liittämissä liiketoimia, kuten sijoitusten hallinnointitoimia, joten kysymys muun toiminnan kuin vakuuttamisen (sanan tavanomaisessa merkityksessä) sisällyttämisestä ei noussut esiin. Näin ollen kyseisen 18 kohdan ulottuvuutta ei ole mahdollista laajentaa koskemaan muihin direktiiveihin sisältyviä käsitteitä.

55 Tuomio 25.2.1999 (C-349/96, EU:C:1999:93, 18 kohta).

56 Tuomio 8.3.2001 (C-240/99, EU:C:2001:140, 30 kohta).

57 Tuomio 25.2.1999 (C-349/96, EU:C:1999:93).

58 Tuomio 25.2.1999 (C-349/96, EU:C:1999:93).

59 Tuomio 25.2.1999 (C-349/96, EU:C:1999:93).

60 Tuomio 25.2.1999 (C-349/96, EU:C:1999:93).

74. Tuomiossa Skandia⁶¹ oli toiseksi selvitettävä, oliko vakuutusyhtiön sitoumus harjoittaa käypää korvausta vastaan sellaisen toisen vakuutusyhtiön toimintaa, joka oli sen kokonaan omistama tytäryhtiö ja joka jatkoi vakuutus sopimusten tekemistä omissa nimissään, kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan a alakohdassa tarkoitettua vakuutustoimintaa. Kyseisen tuomion 31 kohdassa täsmennettiin nimenomaisesti, että kaikki vakuutusyhtiön harjoittama toiminta ei välttämättä ole vakuutustoimintaa. Mielestäni tästä seuraa, että vaikka oletettaisiinkin, että tietty toiminta kuuluu vakuutusdirektiivien soveltamisalaan, se ei kuulu automaattisesti näissä direktiiveissä tarkoitettua vakuutustoiminnan käsitteen piiriin.

75. On todettava kolmanneksi, että missään unionin tuomioistuimen tuomiossa ei ole kyseenalaistettu vakuutustoiminnan vakiintunutta määritelmää, sellaisena kuin se esitettiin tuomiossa CPP⁶² ja mainitaan tämän ratkaisuehdotuksen 39 kohdassa, joko viittaamalla vakuutusdirektiiveihin tai muihin säädöksiin. Sitä vastoin tuomion Skandia⁶³ 40 ja 41 kohdassa sovellettiin kyseisessä tuomiossa CPP asetettuja vakuutustoiminnan määritelmää koskevia perusteita ja korostettiin, että vakuutustoiminta edellyttää luonteensa vuoksi vakuutuspalvelun tarjoajan ja henkilön, jonka riskit vakuutuksella katetaan, eli vakuutetun välistä sopimussuhdetta. Näin ollen silloin, kun vakuutuksenantaja hoiti kaikkia toisen vakuutuksenantajan tehtäviä kantamatta kuitenkaan vakuutustoiminnasta johtuvaa korvausriskiä, kyseessä oleva toiminta ei ollut arvonlisäverovapautukseen oikeuttavaa vakuutustoimintaa.

D Yhdenvertaisuusperiaate ja verotuksen neutraalisuuden periaate

76. Lopuksi on vielä täsmennettävä, että kyseessä olevien käsitteiden tulkitseminen erikseen ei ole ristiriidassa yhdenvertaisen kohtelun tai verotuksen neutraalisuuden periaatteiden kanssa, joilla on erityinen merkitys unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä.

77. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan verotuksen neutraalisuuden periaatteen vastaista on se, että samankaltaisia ja siis keskenään kilpailevia palveluja kohdellaan arvonlisäverotuksessa eri tavalla.⁶⁴ Tämän vuoksi on muistutettava, että verotuksen neutraalisuuden periaate on unionin johdetun oikeuden tasolla ja verotuksen erityisalalla yhdenvertaisen kohtelun periaatteen erityinen ilmentymä.⁶⁵

78. Nyt käsiteltävässä tapauksessa neutraalisuuden käsite on merkityksellinen tässä viimeksi mainitussa merkityksessä, koska pääasian kantajat väittävät, että sekä vakuutuksenantajien että muiden kuin vakuutuksenantajien suorittamia eläkerahastojen hallinnointipalveluja on kohdeltava samalla tavalla, koska palvelut ovat samanlaisia.

79. Tämä väite perustuu kuitenkin virheelliseen olettamaan, jonka mukaan kaikki vakuutuksenantajan suorittamat palvelut kuuluvat automaattisesti direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetyn vapautuksen piiriin. Muut kuin vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnat eivät nimittäin kuulu tämän vapautuksen piiriin, vaikka ne olisivat vakuutusyhtiöiden suorittamia.

80. Pääasiassa on ilmeisesti pitkälti kyse siitä, että Yhdistynyt kuningaskunta on yli 40 vuoden ajan vapauttanut verosta vakuutuksenantajien tarjoamat rahastojen hallinnointipalvelut. Unionin tuomioistuimelle toimitetun asiakirja-aineiston mukaan verohallinto muutti käytäntöään 1.4.2019. Tällaisia vakuutuksenantajien suorittamia palveluja ei vastedes voida enää vapauttaa verosta. Se, että Yhdistynyt kuningaskunta on myöntänyt vapautuksen mainituille palveluille verovelvollisen aseman perusteella ilman, että ne täyttävät direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdan tulkintaa

61 Tuomio 8.3.2001 (C-240/99, EU:C:2001:140).

62 Tuomio 25.2.1999 (C-349/96, EU:C:1999:93).

63 Tuomio 8.3.2001 (C-240/99, EU:C:2001:140).

64 Ks. erityisesti tuomio 15.11.2012, Zimmermann (C-174/11, EU:C:2012:716, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

65 Ks. vastaavasti tuomio 29.10.2009, NCC Construction Danmark (C-174/08, EU:C:2009:669, 44 kohta).

koskevat oikeuskäytännössä vahvistetut kriteerit, jotka palautetaan mieleen tämän ratkaisuehdotuksen 39–45 kohdassa, ei voi olla peruste muuttaa kyseisten unionin oikeuden kriteerien tulkintaa. Tästä seuraa, että muuta kuin vakuutustoimintaa ei voida erilaista kohtelua koskevan väitteen perusteella sisällyttää kyseisen säännöksen nojalla verosta vapautetun vakuutustoiminnan käsitteen piiriin.

81. Kun lisäksi otetaan huomioon tämän ratkaisuehdotuksen 77 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö, verotuksen neutraalisuuden periaatteen vastaista on se, että samankaltaisia ja siis keskenään kilpailevia palveluja kohdellaan arvonlisäverotuksessa eri tavalla. Direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan samankaltaisia palveluja, jotka kuuluvat kyseisessä säännöksessä tarkoitettun vakuutustoiminnan käsitteen, sellaisena kuin se on määritelty tämän ratkaisuehdotuksen 39–45 kohdassa, alaan, kohdellaan samalla tavalla. Toisin kuin kantajat väittävät, kyseistä verotuksen neutraalisuuden periaatetta loukattaisiin, jos palveluihin, jotka eivät täytä mainitun käsitteen perusteita, voitaisiin soveltaa kyseisessä säännöksessä säädettyä vapautusta.

82. On joka tapauksessa muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan verotuksen neutraalisuuden periaate ei ole primaarioikeuden määräys, joka voisi määrittää direktiivin 2006/112 135 artiklassa säädetyn vapautuksen pätevyyden. Sillä ei myöskään voida laajentaa tällaisen vapautuksen soveltamisalaa yksiselitteisen säännöksen puuttuessa.⁶⁶ Näin ollen yhdenvertaisuusperiaate ja verotuksen neutraalisuuden periaate eivät voi laajentaa direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetyn vapautuksen soveltamisalaa.

V Ratkaisuehdotus

83. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Court of Appealin (England & Wales) (Civil Division) esittämään ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste – 17.5.1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY 13 artiklan B kohdan a alakohtaa ja yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28.11.2006 annetun neuvoston direktiivin 2006/112/EY 135 artiklan 1 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisiin kolmannen tarjoamiin sijoitusten hallinnointipalveluihin ei sovelleta kyseisissä säännöksissä säädettyä vapautusta.

66 Ks. vastaavasti tuomio 19.7.2012, Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484, 45 kohta).